



DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acésta esc tota Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se primescu
in tote dilele.

Pretiul pentru Ostrunguri: pre ann
8 fl. pre $\frac{1}{2}$ de ann 4 fl. pre unu tri-
luni 2 fl. éra pentru Strainetate:
pre ann 10 fl. pre $\frac{1}{2}$ de ann 5 fl.
pre unu triluni 2 fl. 50 cr. in v. a.
Unu exemplar costă 15 cr.

Tote siodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strafa Teleki-ană, nrulu 27.

Insertiunile se prümescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taese timbrale.

Tis'a striga 'n gur'a mare. . . .

— Canteau nou, pe melodia vechia. —

Tis'a striga 'n gur'a mare,
Cu dispretiu si cu 'nganfare,
Cà in tiér'a ungurésca
Nu e limba romanésca,
Si nu-e decât unu popor,
De calibrul lui Apor.
Ér' diet'a-e secundéza
Si pe Tis'a-lu aplaudéza.
Bine, bine Pist'a bácsi,
Trece bab'a cu colaci!

Tlopulu.

Francise Kuehne
Anecdote.

Tiganulu la Craciunu.

Unu tiganu a mersu in diú'a de Craciunu la nasiulu seu, ca să céra — dupa cumu au densii datina, o tira de lapte. Intrandu pe usia, a aflatu pre nasiulu seu mancandu brandia, de care capetandu si elu pofta, se addressà catra nasiulu seu cu aceste cuvinte: „Buna brandia nanasiu! m'a tramsu mam'a la DT'a, să-i dai o léca de doru, cà asià ii de lapte, cà ne facù mam'a unu Cratiunasiu pe diú'a de malaiu caldu.“ La ce nasiulu seu i-a datu lapte acru; dér' tiganulu ne-aducendu cu sine óla, l'a tornat in fundulu palariei. Apoi i-a mai disu nasiulu seu: „eu ti-asi dâ si lapte dulce, numai nu ai in ce-lu duce.“ La ce tiganulu, intorcendu palaria, pe data i respusse: „en baga-lu ici'a, hoi nanasiu, pre dupa palaria!“ Nasiulu ii baga laptele si intr'acea observandu, cà d'in fundulu palariei finului seu curge ce-va, ii dîse: „O, da-te ai dracului mà fine! cà-tu versasi celaltu“. . . . Ér' tiganulu, vrendu să véda, a intorsu palaria, si vediendu, cà l'a versatu, a disu infuriat: „O bata-te Ddieu nanasiu, cà me alduesce mam'a, déca mergu a casa!“ si cu aceste a esită d'in casa cu budiele imilate.

A. si B.

A. Scii mi-ai tu spune: càti teologi avemu noi in institutulu clericalu d'in Aradu?

B. D'apoi eu asià sciu, cà sunt de toti 28.

A. Asià este; numai trebuie să o scii, cà d'in acei'a unulu e constabler!

A. Óre pentru ce-si lasa Dracsinu barba si mustetie?

B. Pe semne a venit in conflictu cu Bebea? Apoi scii, cà Bebbi i pare reu pre cei cu barba si mustetie.

A. Si óre pentru ce au venit in conflictu?

B. De siguru, pentru că nu s-au potutu impartî pre banii incassati de la bietii studenti cu ocasiunea maturitathei.

A. Cine e celu mai mare cersitoriu in imperati'a lui Pist'a?

B. Chîrc'a-Poli, ministrulu si marele vistieriu alu unguriloru.

A. Audstu-ai, cà alegerea de episcopu d'in Aradu este déjà intarita de catra Maiestatea sa?

B. Audstu. — A si trebuitu să fia intarita si mai intiepenita, cà-ci, Dieu, resultatulu pentru celu alesu a fostu de totu — slabu!

La unu trunchiu, respective la o — **varga.**

Ai picatu, picatu o varga,
Fara veste, in abisu, --
N'ai ganditu, ca să se sparga
Padimentulu, — nici in visu.

Si s'a ruptu totu-si sub tine, —
Ruptu, cà esci cam ponderosu;
Dar si de tin' erá fine,
De nu erai — folticosu.

Grópa a fostu rasu impluta,
Care mi te-a invelitu;
Te-ai potutu teme de gutta,
Cumu erai de necasită.

Dar noroculu, că venira
Zigrea, Dringou, pe-acolea,
 Sî ei mi te clatarira,
 Sî te-au scosu d'in dög'a rea.

Vedi, asià patiescu acei'a,
 Carii ambla — curmedisii:
 Cieriulu nu bate cu bót'a,
 Ci — asià pre cumu patisi! . . .

Spectatoru.

Corespondintie.

I.

D'in epistolele lui Pacala catra Tandala.

Tand'a meu, carissime frate!

Mi-aducu a minte, — de nu me incelu — că trecundu odata, de multă, prin B. ti-am fagaduitu o corespondintia cătu de cu grab'a. Acum dar mi-implinescu apromisi'a.

Me luai din B. — atunci — catra Bait'a, unde e aurulu, său binele, asià de multă, ca reulu în tiéra lui Pista.

Da, m'am dusu impinsu d'unu doru prostu, să punu man'a stinga pe ceva brusiu de auri, său cusutoriu, sî apoi... să me facu bogotanu . . . să rivalezu cu Kerkápoly. De Rotschilld nici uu gandescu. Candu intrai in Bait'a, eră pace cimiterică in totă imperat'lă, numai la ispravnicul Ignath Schalamahai se audiau nisice motani merloindu, tocendu pe mustetie. Me abatui in aceea parte. Sî éea ce vedu? — nisice tierani luminati de spiritulu lui Ignath, merloiau incetu, să nu-ii pricépa nime. Se parea, că jöra pe durd'a lui Hori'a, să faca ér' revolutia. Aveau unu prospectu pré curiosu: fac'a li-erá verde, de se potea ceti la luna pe ea amaréla spiritului, ce li-ardé plumele....

Nu voi să mai vediu astu tablou tristu, ei facui unu pasu mai departe, la Niculiti'a P. . . . tia celu popită din Baitia, să mi-ceru salasfu; sciindu, că popele sunt milostivi eu dromedarii, său cu drumarii. „Tac, tec, tie, toc, tuc!“ — la usiia, „Erlaubt!“ — guția chili'a de unu glasu femeiescu. Eu intrai voinicosa să vitejesce, facendu complimentulu indatenatu. Dar stapan'a casei — cu care s'ar' poté falî sî unu orasiu — nu intielésa romanesc'a mea, fiindu nemtioica; facendu unu: „links um!“ se adresă catra muhundet'i a cea popescă, ce stă cotita pe mésa cu capulu in pumni să dusă in alta lume:

„Herst mein liber Augustin!
 Legē schon dieses Geld hin —
 Und frage — als gnädig' Herr:
 Vas will dieser fremde Kerl?“

Dar' muhundet'i a cea de popa neci nu misică; se ocupă adunecu cu sinus-urile, cosinus-urile sî logarithmii inventati de Draxinu, să scóta la calc o suma de bani ce ar' dorî să aiba. In aduncimaea gandirilor sale totu sinulgea din barba căte unu flocu, pana ce acum biét'a barba remasse se pe o falca puiu bendasifu golisfiel.

Vediui, că pop'a nu vré a mi-dá salasfu; asià esîi pe unde am tunat in casa. Afora intrebai de unu sluga, ce de falosu ce era, stă dreptu ca o leuca: „Beatu său nebunu e pop'a est'a de totu cu samadasulu are bain?“

„D'apoi — respunde slug'a — mai de una-di a transisu ministeriu din Pesce prin V. protopopulu ortodosu din B. la pop'a P. 260 fl. v. a. să ii imparta pe la scările serace, inse pop'a P. a fostu mai intieleptu, n'a imprasciatu bani, ci i-a datu toti pe camata asià, ca totu florenulu de argintu să rodésca 10 cr. pe dî; éea asià voiesco pop'a să se faca avutu in tempu scurtu, de aceea se framanta cu samadasulu, inse nu ese la capetu, că su-smintite hipotesele lui Draxinu.“ Dupa cele audite, eu plecai să me gandfi să ti-comunicu ast'a patienția, pana e cam prospecta, ca să sei si tu, să vini, să iezi bani pe camata.

remasu bunu:

Pacala.

II.

*Petiorderain, in lun'a Pacalei, anulu I
 alu chivilisarei sale!*)*

Frate Pacalo!

De multu pré dorit'a, pré iscusit'a, pré frumós'a, pré mundr'a, pré instruitóri'a să intru totu pré laudat'a să pré fain'a Ta „slova“, — éta-o abia in „hirlap“-ulu 48 alu nenei „Gur'a-Satului.“

Me-am bucuratu de ea, frate Pacalo, preste fire! De-acea luandu iubitulu „hirlap“, lu-am trantită de un'a oblu in ochi, că-ci, să scii frate, neastemperulu meu de a-lu ceti, eră nebunu.

Dar' vediendu, că „grab'a strica tréb'a, „lu de partai dela ochi, scii tu, pucinelu, să prinsei a ceti eu pofta să nesatiu! Cugetam, că-Ti vei să adunat u bine „pacalele“, să-mi vei serie unele nouatati de pr'in tienuturile vóstre d. e. că serierile obrasnicului invetitoriu d'in „Federatiune,“ contr'a popei Gligore d'in Selagiu, sunt numai columnii să neaderveruri; că „Draxinulu“ vostru să-a rafuitu socotél'a, că „Bebe“ nu mai primeșce la lovei? etc. Inse ce-mi dă potc'a să vedu? . . . De-si Tu „doseditu“ de drumu, totusă, vedu, că Te-ai incaierat la lupta cu jupanulu „Schmiller“. Reu ai facutu! Sormanulu! Prelunga că să-a perduț „balabust'a“, — să mai fia să trasu de ciupu? ! — Vedi, frate, disesi, că te pricepi la „ethica“, dar' eu dicu că nu; că-ci de-lu mangaiai, capetai o portia, său să o itia de pâlinca de la bietulu! —

Dici apoi, că te-ai eulecatu, că ai dormită, să că ai visat!

Hm! . . . ciudat u lucru! Cătu esci de astutu să politicosu! Ai cugetat, că nu te voiu pricepe? . . . Te-ai incelatu! . . . Iérta-me, că-ci eu, — tu scii că eu sum omu dreptu, — vreau, să fiu sinceru să catra nenea nostru „Gur'a-Satului“. De acea eu i voiu spune, dreptu să cum se cuvine, ce ai visat tu! . . . Ai visat inca de multă, ca să dai mana buna cu „Elu“; de-acea ai vrutu a-i-o castigă pré in „ujság“-uri, sciendu, că poftesce de aceste.

Te-ai să incercat! . . . Inse-ti mărturisescu, că ai fostu tare scurtu la pardonu! . . . la „facultatea cugetatoria.“

Éea cauș'a: nesciendu cu ce să incepi, ai eugetatu, că vă fi bine, să te bati antaiu cu Schiniller, să apoi să dronganesci unu lueru pré cunoscute — rogu-te — in visu!

Dici, că facendu „polcónele“ figurei necunoscute a Dui N. P. — ai prinsu a vorbi cu elu! Interesantu discursu! Gratulezu frumosei să potrivitei parochi! — Dici că ai vediutu apoi pre tenerulu nobilu „V. de Cucurésa“, alergandu cu capulu ridicat, parendu-i reu de „pecatulu“, ce l'a facutu pré dedicatiunea „odei“ in „G.-S.“! . . . Te asecurezu, frate Pacalo, că tenerulu „V. de Cucurésa“ (— de órace eu bine lu cunoscu, că-ci sei că eu petrecu pré patri'a lui —) de acea, ce a facutu, neci odata nu i-a părutu reu, că-ci a fostu basatu pré acea ce face, eu atâtă mai pucinu despre „Od'a“ d'in cestune, nu pote să-i para reu.

*) Vîndu adi intre romani polemiele la moda, dămu locu acestui respunsu, să vedem pone unde va merge.

Tu, pôte, scii, că tenerulu „V. de Cucurés'a“ dörme acum'a mai de unu anu, sî pôte să si viseze cîte-odata; de acea eu te sfătuescu, sincere, ca să nu-lu scormonesci d'in somnu, că-ci atunci „vai de pelea ta Pacalo!“ . . . Iérta-me fratica, că-ci pôte ti voiu apără pré indiscretu; inse prelunga tóte dreptu! . . . —

Totușî, . . . totușî éra me intorcă, ca să numi dîci: „Toma!“ Ai potutu să si visezi acea, ce spusesi, dér' atunci sum ingrijită de sanetatea ta; . Tu, ostenitu de drumu, pôte te-ai „opăritu“, și truditu, ai dormitu adencu, sî ai visat! . . . Inse „opărél'a“ naibei e betestugu primejdiosu; de acea eu care me pricepu la doftoria, ti prescriu urmatori'a receta:

1. Impăcandu-te cu „Schmiller“, să-lu rogi să-ti deie de sufletulu balabustei „Rifchal'a“ pre tóta diu'a cîte-o „itia“ de pâlinca ungurésca.

2. Să dormi pre partea stanga, cu capulu sub aripa, sî să nu găgaesci, ca găscele, de altadata acea, ce vei vol a scrie! —

Inca un'a sî apoi finescu de asta-data frate Pacalo!

Mi-se pare, că acum anulu, tenerulu nobilu alu teu „V. de Cucurés'a“, ti-a dîsu, că tu esci „pacala numai diumetate romanésca“, tu inse ti-ai bursucatu penele, ca unu curcanu, candu este flueratu, sî ai dîsu, că esci „pacala intréga romanésca!“

Ei! apoi de ce dîci, că-mi esci frate in „Pist'a!“ De-mi mai scrii odata astă: atunci, Dieu de pretenția-ti me temu sî me lipsescu!

Scrie-mi, frate Pacalo noutati din „Harutiopole“, sî eu-ti voiu scrie d'in „Petiorderaiu!“

Adio!

Alu teu frate sinceru sî dulce:

Tandala.

Publicatiune.

Subscrisii vediendu, că a venit iérn'a, sî cu ea o multime de venturi reci sî periculose pentru sesalul frumosu, ne-amu decisu a infientă un'a apoteca cu tota felul de medicina pentru: obraznicia, urechi lungi, pocituri de facie s. a. un'a sticla de medicina costa numar 10 cr. Instructiunea pentru folosirea medieinei se va tramite prin telegrafu asemenea sî medicin'a. Epistolele să se trimită sub adres'a domnului

Gâlc'a Martiole in Ventrèu

p. u. Scranciob'a!

Datu in Ventreu, in 32 Noemvre 1873.

Cloftineu Burete,
invatiacelu de apotecariu.

Gâlc'a Martiole,
apotecariu.

DOMNULU SCIE-TÓTE.

Intalnitu ati vr'o data pe stradele capitalei unu june isteti, doctoru in tóte, gat'a de a respunde la ori-ce intrebari sî a dâ sfaturi tuturor?

— Eu! . . . ah! cunoscu luerulu ast'a fórte bine! . . .

Astfelu mi vorbí, anteiasî data candu ilu intelnii pe Scie-tóte, unu june, fostu chirurgu, fostu diaristu, fostu profesoru, fostu administratoru, fostu comerciantu, fostu . . . etc. pe care mi-ceru permisiunea de a vi-lu presenta.

Sî luandu-me de braci la intrarea in pasagiu, mi dise.

— Iérta-me, că te abordezu cu atât'a franchetia, dar mi s'a spusu, că te ocupi cu literatur'a, eu, potu să-ti fiu utile. . . Cunoscu fórte de aproape pe directorul *Revistei Contimperane*. . . Voiu regulă cu publicarea articolului domnii-tale.

Elu nu regula nimieu; să o mai spunem de ce? Cele ce urmăza voru fi de ajunsu pentru a-lu cunoscere.

* * *

A dôu'a óra candu intalnii pe Scie-tóte, erá langa Banc'a lui Neviciu.

Elu tienea de mana pe unu domnu din provinția să fi vorbiatare:

— Scumpulu meu, geniulu teu celu bunu te-a scosu in drumulu meu. . . Vino pe aici. Me cunoscu fórte bine cu unu agentu de schimbătu. . . In dôue minute, afacerea d-tale va fi terminata. O suta de bune actiuni ale *Creditului Neviciu*. Inbeciliu ti spuneau să cumperi obligatiuni domeniali, ori actiuni Daci'a... 'Mi se face mila. . . Nu sum cu care, ti voru dâ asemenea sfaturi. . .

Eu cunoscu afacerile de banca! . . . O suta de *Neviciu* . . . nu mai atâtă ve spunu. . .

Siese luni mai in urma, aflai, că falimentulu lui Neviciu inneburuse pe sermanulu cumparatoru.

* * *

A trei'a óra candu vediui pe Scie-tóte, erá la unu amicu comunu, pe care ilu parasise nevest'a după o dispută copilarésca.

— Să mi faci de locu avansuri, esclama Scie-tóte. Eu cunoscu inim'a omenésca. . . Să aibi aerul d'a consideră afacerea ca fórte seriósă. . . Amenintia cu o cerere de divertiu, sî ea se va intórce umilita sî caindu-se. Ah! eu, eu cunoscu inim'a omenésca!

Sermanulu nostru amicu ilu ascultă.

Femeea sa, iritata de asta procedere insultatória, rupse éu totulu. Elu incercă, să se invenineze de desesperare.

* * *

A patr'a óra candu vediui pe Scie-tóte, erá la o petrecere la Perisiu.

Inaintaseramu in padure sî se inoptase.

— Credi, dîsei eu, că aru fi timpulu de a ne intórce.

— Să ne intórcemu! . . . esclama Scie-tóte. Aidi de! Eu cunoscu drumulu. . . Potec'a ast'a ilu scurtéza pe jumetate.

Apucaramu pe potec'a aceea, apoi pe o alta, apoi pe o a treia.

La reversatulu dioriloru, facusemu o positia, să Scie-tóte impasibilu repetă mereu:

— Inca unu momentu. . . O să ajungemu. . . eu cunoscu drumulu.

* * *

A cinc'i'a óra candu vediui pe Scie-tóte, erá la venatore.

Puse'a unui venatoru nu luă focu.

— Lasati-me pe mine... Eu cunoseu manuirea armelor. Trebuie strinsu săurupulu cocosului; fora astă nu se mai slobode... eu cunoseu lucrul... uitati-ve.

O detunatura se audi, și incarcatură strapunse braciul unui tieranu, care să-caută de drumu.

* * *

Ultimă data candu vediu pe Scie-tôte, era pe bulevardul universității.

Ilu intalnescu facie in facie. Ilu privescu. Era galbenu ca turtă de céra.

— Dar pentru D-dieu, ce ai?

— Eu! nimicu.

— Dar...

— Me întrebi d'in causă figurii mele... o bagatela... daca asiu fi ascultat pe doctoru... unu dobitocu. Vei crede d-ta, că elu vrea să me pună in patu... Dar eu cunoseu medicină mai bine ca dinsulu... Mersuri fortate, cafea, vinu bunu, patru ore de gimnastică, uite ce 'mi trebue... In optu dile, voiu fi sdravanu...

Adevăratu.

Optu dile in urma, elu era mortu.

Ce vreti? Elu cunoscea medicină!

(după „Lucratorulu“.)

TANDĂ SÌ MANDĂ.



T. Ce dici tu despre vorbirea lui Tis'a in causă limbei?
M. Întrăba pe deputații rom. deachisti.

T. Cetitu-ai, că ungurii vrei să stramute locuintăa eppulni d'in Gherla, la Baia-mare?

M. D'apoi temnitiele?

T. Acele au să remana in Ardălu, că să romanilor trebue să li remana ceva.

T. Frate Mando! Sei-vei, să mi-spuni, că d'intre caii remasă de fundus instructus de la episcopulu Szilágyi pentru Olteanulu, in totu tergulu de Oradea, cari au fostu mai frumosi?

M. Cei patru: Hastră, Boeskoros,

Foltea, Tolligos,

Totii in szerszám rosioru:

Sigartuitu la Logosu.

T. Dreptu ai! numai szerszamurile pare-mi-se nu sunt sigartuite la Logosu, pentru că eu am vediu pre alui Boeskoros semnatu sub tititura: 260. fl. ö. w. I... Pfff y y sigartau Camerasiescu.

M. Ai vai, leben und leben lassen.

TRÉNC'A SÌ FLEŃC'A.



T. Mai scăi un'a soro Fleanca!

F. Să me tiucu, Dieu, cu protă de la Borodu, ce iosa-gu de barbatie.

T. Cumu asă? pote te-ai indragostită in urdurosulă ahela de betranu?

F. Betranu, Dieu! dara să-cinstesce muierea mai mult decatiori care teneru! Audi numai! baciu protă a fostu de s'a inchinatu, in numele ciorogarilor, lui Olteanu, de la care a primitu apoi dreptu cinstă să elu brâu rosu de la Logosu.

T. D'apoi cu alu seu celu de protă, ce va face?

F. Hia! a să facutu, draga! că l'a datu la nan'a, să lu-pórte! asă Dieu, barbatulu bunu!

T. Apoi mai dica cine-va că femeile romane nu sunt enărgiose să literate.

F. Cum asă?

T. Dapoi n'ai cetitură polemiele diuaristice a romanelor din Turdă?

F. Ei, daca acele vreau să fia — emancipate.

T. Pentru ce se depinge Justiti'a cu ochii inchisi?

F. Pentru că déca ar fi cu ochii deschisi, nu s-ar face atâtă nedreptate in tiéra.

T. Ei, soro draga, că borzosia mai esci. Ce magarită de servitoria ti-face frisură.

F. Me péptanu singura.

T. Óre de ce nu se mai tienu sădintie in dietă lui Pistă?

F. Pentru că se apropia Craciunulu, apoi să deputati trebuie să aibă recreatiuni.

T. Ba, ci pentru că să ungurii ascépta nascerea unui mantuitoriu.

T. Audiu-ai, că advocatulu N. a morit?

F. Imposibilu, că a séra a fostu la noi.

T. Mórtea n'a urmatu exemplulu seu, — i-a facutu procesu scurtu.

TOC'A REDACTIUNEI SÌ A ADMINISTRATIUNEI.

Dlui Elia B. in S. — Costulu lamu priimutu. La cele-lalte ni esprimamu parerea de reu. Firesce „quem dili oderant, paedagogum fecerunt.“ Altu-cum aduna preșumeranti d'in cei mai cu putere să ca colectante vei potă priim diurnalulu d'in onore. Resolutare!

Dlui I. S. in Rebrisón'a: precum vei binevoi a vedé d'in fruntea gazetei noastre, costulu pe unu semestru este 4. fl. și nu fl. 3. Deci ni mai restezti cu fl. 1.

A Nagy Méltóságú m. kir. miniszterelnökség II. osztályának Buda-pesten: lapunk ára f. évi Január 1-sejtől, csakugy mint a magyar élcés lapoké, 2 frittal felemelkedett, vagyis 6 frt helyett 8. frt s jövő évre is az marad. Minthogy pedig a folyó évben 8 frt helyett csak 6 frtot, s jövő év első felére szintén 4 frt helyett csak 3 frtot méltóztatott előfizetésképen beküldeni: tisztelettel kérjük a 3 frtnyi hátráleket is elküldeni, mert hiszen jó lesz a nagy — **adóban!**